

Læreplan i engelsk - programfag i utdanningsprogram for studiespesialisering

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 31. mars 2006 etter delegasjon i brev 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2006

Formål

Engelsk er et av verdens mest utbredte fremmedspråk. Det brukes både som nasjonalspråk og som kommunikasjonsspråk mellom folk med ulike morsmål og ulike kulturbakgrunn. Internasjonale nyhetsmedier og en rekke aktører innenfor musikk, film og andre kulturuttrykk benytter ofte engelsk. God kompetanse i engelsk gir derfor adgang til informasjonskilder og til et internasjonalt kultur- og samfunnsliv.

Innsikt i de engelskspråklige landenes historie er viktig for å forstå prosessene som ligger til grunn for den globale spredningen av engelsk språk og angloamerikansk kultur. Storbritannia og USA har i århundrer hatt en sentral posisjon i verdenssamfunnet, både politisk og kulturelt. Med disse landene som utgangspunkt skal programfaget gi grunnlag for å forstå vesentlige trekk ved globale samfunnsspørsmål og det internasjonale nyhetsbildet.

Både i Norge og i utlandet brukes engelsk innen høyere utdanning, vitenskap og arbeidsliv. For å kunne delta i samfunnsliv og arbeidsliv, både nasjonalt og internasjonalt, blir det stadig mer nødvendig å beherske engelsk på et avansert nivå. Fordi engelsk brukes over hele verden og i alle kulturer blir interkulturell kompetanse en naturlig og nødvendig del av språkkompetansen. Programfaget kan bidra til økt innsikt i andre menneskers levekår, livssyn og kulturytringer, og dermed åpne dører til de mange land og kulturer som bruker engelsk.

Engelsk er både et redskapsfag og et dannelsesfag. For den enkelte kan det å beherske et språk godt bidra til selvtillit, trygghet og mulighet til å utfolde seg i ulike situasjoner. Engelskspråklig litteratur og andre kulturuttrykk kan være kilder til opplevelse, glede og personlig vekst. Programfagets brede tilnærming til kultur og samfunn i den engelskspråklige verden skal videreutvikle evnen til kritisk analyse og refleksjon.

Programfaget spenner vidt, og skal derfor gi tverrfaglig kompetanse i tillegg til språkkompetansen. Programfaget utgjør en helhet der de ulike ferdighetene integreres og inngår i en sammenheng. Som et ledd i arbeidet med oppøving av engelskferdigheter er det nødvendig å definere egen språkkompetanse og utvikle læringsstrategier som kan gi grunnlag for livslang språklæring.

Struktur

Programfaget engelsk består av tre programfag: internasjonal engelsk, samfunnsfaglig engelsk og engelskspråklig litteratur og kultur. Samfunnsfaglig engelsk og engelskspråklig litteratur og kultur kan tas uavhengig av hverandre og bygger hver for seg på internasjonal engelsk.

Programfag	Hovedområder		
Internasjonal engelsk	Språk og språklæring	Kommunikasjon	Kultur, samfunn og litteratur
Samfunnsfaglig engelsk (bygger på internasjonal engelsk)	Språk og språklæring	Kommunikasjon	Kultur, samfunn og litteratur
Engelskspråklig litteratur og kultur (bygger på internasjonal engelsk)	Språk og språklæring	Kommunikasjon	Kultur, samfunn og litteratur

Hovedområder

Internasjonal engelsk

Språk og språklæring

Hovedområdet dreier seg om kunnskap om det engelske språket og ulike strategier for å fremme egen språklæring. Det omfatter kunnskap om grunnleggende trekk ved engelsk språkbruk, og om språkvarianter av engelsk utenfor det angloamerikanske kjerneområdet. Videre innebærer det kunnskap om språkets oppbygning på setnings- og tekstnivå og bevissthet om språklige virkemidler i ulike sjangrer. Det dreier seg om videreutvikling av språkkompetansen med et bevisst forhold til egne læringsmål og strategier.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om forståelse og formidling av mening gjennom språket. Det omfatter videreutvikling av skriftlige og muntlige språkferdigheter. Hovedområdet dreier seg også om oppbygging av tekster og kommunikasjon gjennom tekster satt sammen av tekst, lyd, bilde og bevegelse, også kalt sammensatte tekster, samt gjennom oppbygging av et generelt ordforråd og terminologi innenfor utvalgte fagområder. Tilpassing av språkbruk i ulike sosiale, kulturelle og faglige situasjoner står sentralt i hovedområdet.

Kultur, samfunn og litteratur

Hovedområdet dreier seg om sentrale emner knyttet til internasjonalt samarbeid, kulturforståelse, litteratur, ulike typer medier og kulturytringer fra den engelskspråklige verden. Det dreier seg om utfordringer det internasjonale samfunnet står overfor og kommunikasjon på tvers av kulturforskjeller og ulike verdssystemer.

Samfunnsfaglig engelsk

Språk og språklæring

Hovedområdet dreier seg om kunnskap om det engelske språket og valg og vurdering av ulike strategier for å fremme egen språklæring. Det omfatter kunnskap om grunnleggende trekk ved engelsk språkbruk og sammenhengen mellom språk, kultur og samfunn og bruk av språklige virkemidler i ulike typer tekster. Vurdering av egen språklæring i forhold til oppsatte mål inngår i hovedområdet.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om formidling av mening gjennom språket. Det dreier seg om videreutvikling av skriftlige og muntlige språkferdigheter, og om oppbygging av et rikt og nyansert ordforråd for å kunne kommunisere om samfunnsfaglige emner. Kommunikasjon omfatter også presis og sammenhengende framstilling i en rekke muntlige og skriftlige sjangrer, inkludert sammensatte tekster. Tilpassing av språkbruk til ulike sosiale, kulturelle og samfunnsfaglige sammenhenger inngår i hovedområdet.

Kultur, samfunn og litteratur

Hovedområdet dreier seg om sentrale emner knyttet til kultur og samfunn i den engelskspråklige verden, og omfatter sakprosa, litteratur og andre kulturytringer. Det dreier seg om politiske, sosiale og økonomiske forhold i noen engelskspråklige land, med vekt på Storbritannia og USA. Det omfatter også historiske hendelser og prosesser som har påvirket utviklingen av det britiske og det amerikanske samfunnet. Det dreier seg også om aktuelle spørsmål og regionale og internasjonale konflikter i den engelskspråklige verden.

Engelskspråklig litteratur og kultur

Språk og språklæring

Hovedområdet dreier seg om kunnskap om det engelske språket og valg og vurdering av ulike strategier for å fremme egen språklæring. Det omfatter kunnskap om grunnleggende trekk ved engelsk språkbruk og sammenhengen mellom språk, kultur og samfunn og bruk av språklige virkemidler og stilistiske trekk i litterære tekster. Vurdering av egen språklæring i forhold til oppsatte mål inngår i hovedområdet.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om formidling av mening gjennom språket. Det dreier seg om videreutvikling av skriftlige og muntlige språkferdigheter, og om å bygge opp et rikt og nyansert ordforråd for å kunne kommunisere om emner knyttet til litteratur, kultur og samfunn. Kommunikasjon omfatter også presis og sammenhengende framstilling i en rekke skriftlige og muntlige sjangrer, inkludert sammensatte tekster. Tilpassing av språkbruk til ulike sosiale og faglige situasjoner knyttet til litteratur og kultur står sentralt i hovedområdet.

Kultur, samfunn og litteratur

Hovedområdet dreier seg om sentrale emner knyttet til litteratur og kultur i den engelskspråklige verden, og omfatter litterære tekster og andre kunstneriske uttryksmidler, som bildende kunst, teater, musikk og arkitektur fra ulike tidsepoker og deler av verden. Det dreier seg om sammenhengen mellom tekst, kultur og samfunn. I tillegg omfatter hovedområdet historiske prosesser som har ført til utbredelsen av engelsk språk og angloamerikansk kultur, og aktuelle spørsmål i det internasjonale kultur- og nyhetsbildet.

Timetall

Timetallet er oppgitt i 60-minutters enheter:

Internasjonal engelsk: 140 årstimer

Samfunnsfaglig engelsk: 140 årstimer

Engelskspråklig litteratur og kultur: 140 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der hvor de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I engelsk programfag forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig i engelsk innebærer bruk av språket på en nyansert og presis måte for å videreutvikle engelsk språkkompetanse. Disse ferdighetene er viktige redskap i arbeidet med å forstå og bruke engelsk i stadig mer varierte og krevende sammenhenger på tvers av kulturer og fagfelt. Det inkluderer bred tekstkompetanse, som også betyr å kommunisere gjennom ulike skriftlige og muntlige sjangrer og stilnivåer. Muntlige ferdigheter innebærer å kunne forstå muntlige framstillinger med varierende lengde og kompleksitet. Videre innebærer det å forstå ulike

varianter av engelsk, og å kunne samtale på engelsk med et språk som er tilpasset situasjonen.

Å *kunne lese* i engelsk innebærer å forstå, utforske og reflektere over krevende tekster, og slik skaffe seg innsikt på tvers av kulturer og fagfelt. Dette er en del av den praktiske språkkompetansen. Det innebærer også evne til å velge lesestrategi etter formål.

Å *kunne regne* i engelsk innebærer å supplere regnekompetansen på morsmålet med nødvendige uttrykk på engelsk. Å utnytte informasjon fra grafiske framstillinger, tabeller og statistikker er viktig for forståelse av engelske tekster og for kommunikasjon om faglige emner.

Å *kunne bruke digitale verktøy* i engelsk innebærer autentisk bruk av engelsk og åpner for flere kommunikasjonsformer og læringsarenaer. Engelskspråklig kompetanse er i mange tilfeller en forutsetning for å kunne ta i bruk nye verktøy og for å kunne innhente informasjon til bruk i faglige sammenhenger. Kildekritikk, opphavsrett og personvern står sentralt i digitale sammenhenger.

Kompetansemål

Internasjonal engelsk

Språk og språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for grunnleggende trekk ved engelsk språkbruk og språkstruktur
- gjøre rede for grunnleggende prinsipper for oppbygning av tekster i ulike sjangrer
- analysere språklige virkemidler i ulike typer tekster
- gi eksempler på andre varianter av engelsk enn dem som brukes i det angloamerikanske kjerneområdet, og reflektere over deres særpreg
- gjøre rede for egne språklæringsstrategier og språklæringsmål

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke et rikt og nyansert ordforråd av generell og fagspesifikk art
- forstå og drøfte lengre framstillinger om allmenne og faglige emner
- bruke situasjonstilpasset språk i sosiale, faglige og interkulturelle sammenhenger
- skrive tekster med god struktur og sammenheng om allmenne, faglige og litterære emner
- presentere fagstoff muntlig, skriftlig eller i form av sammensatte tekster
- bruke og formidle informasjon basert på tallmateriale og statistikk
- bruke digitale hjelpemidler på en selvstendig, kritisk og kreativ måte til innhenting av informasjon, kommunikasjon og presentasjon av eget stoff
- gjøre rede for og vurdere kildebruk

Kultur, samfunn og litteratur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- finne fram til og drøfte internasjonale utdanningstilbud og arbeidsmuligheter
- analysere og vurdere noen engelskspråklige mediers rolle i det internasjonale samfunnet

- drøfte ulike sider ved flerkulturelle samfunn i den engelskspråklige verden
- reflektere over hvordan kulturforskjeller og ulike verdssystem kan påvirke kommunikasjon
- drøfte noen internasjonale og globale utfordringer
- drøfte et utvalg av litteratur og sakprosa fra tiden etter 1950 og fram til i dag
- analysere og drøfte minst ett lengre litterært verk og en film
- presentere et større fordypningsarbeid med emne fra internasjonal engelsk eller et annet fag innen eget programområde og vurdere prosessen

Samfunnsfaglig engelsk

Språk og språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte sammenhengen mellom form, innhold og stilnivå i setninger i samfunnsfaglige tekster
- analysere språklige virkemidler i tekster i ulike sjangrer og vurdere virkningen av dem
- vurdere egen språklæring i forhold til oppsatte språklæringsmål

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke et rikt og nyansert ordforråd til å kommunisere om samfunnsfaglige emner
- bruke hensiktsmessig og situasjonstilpasset språk i ulike muntlige og skriftlige sjangrer
- beherske formell og uformell språkbruk i ulike sammenhenger
- drøfte lange og språklig krevende tekster med samfunnsfaglig perspektiv
- oppsummere, kommentere og diskutere ulike synspunkter på samfunnsfaglige spørsmål
- produsere tekster i ulike sjangrer med klart innhold, hensiktsmessig stil, god struktur og presis språkbruk
- bruke informasjon basert på tallmateriale og statistikk som utgangspunkt for kommunikasjon om samfunnsfaglige emner

Kultur, samfunn og litteratur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hvordan sentrale historiske hendelser og prosesser har påvirket utviklingen av det amerikanske og det britiske samfunnet
- drøfte politiske forhold og system i den engelskspråklige verden med vekt på Storbritannia og USA
- drøfte spørsmål knyttet til sosiale og økonomiske forhold i noen engelskspråklige land
- analysere en regional eller internasjonal konflikt der minst ett engelskspråklig land er involvert
- drøfte aktuelle debatter i den engelskspråklige verden
- tolke minst ett større skjønnlitterært verk og en film og et utvalg av annen engelskspråklig litteratur fra 1900-tallet og fram til i dag
- presentere et større fordypningsarbeid med emne fra samfunnsfaglig engelsk og vurdere prosessen

Engelskspråklig litteratur og kultur

Språk og språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte sammenhengen mellom form, innhold og stilnivå i setninger og tekster
- beherske terminologi til å analysere skjønnlitteratur, film og andre estetiske uttrykksformer
- drøfte språklig særpreg ved tekster i ulike sjangrer fra ulike perioder og regioner
- vurdere egen språklæring i forhold til oppsatte språklæringsmål

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke et rikt, nyansert og presist ordforråd til å kommunisere om litteratur og kultur
- drøfte lange og språklig krevende framstillinger med allment, faglig og litterært innhold
- bruke hensiktsmessig og situasjonstilpasset språk i muntlige og skriftlige sjangrer
- oppsummere, kommentere og diskutere ulike synspunkter i skjønnlitterære tekster
- produsere tekster i ulike sjangrer med klart innhold, hensiktsmessig stil, god struktur og presis språkbruk

Kultur, samfunn og litteratur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- tolke et representativt utvalg av tekster fra litteraturhistoriske epoker i den engelskspråklige litteraturen, fra renessansen og fram til vår tid
- analysere minst to lengre skjønnlitterære verk
- analysere og vurdere en film og et utvalg av andre kunstneriske uttrykksformer innen engelskspråklig kultur
- tolke litterære tekster og andre kulturuttrykk i et kulturhistorisk og samfunnsmessig perspektiv
- drøfte et utvalg sakprosaetekster fra engelskspråklig kultur og samfunnsliv
- drøfte USAs og Storbritannias kulturelle posisjon i verden i dag og bakgrunnen for den
- drøfte aktuelle spørsmål i det internasjonale kultur- og nyhetsbildet
- presentere et større fordypningsarbeid med emne fra engelskspråklig litteratur og kultur og vurdere prosessen

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Programfag	Ordning
Internasjonal engelsk	Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunktkarakter.
Samfunnsfaglig engelsk	Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunktkarakter.
Engelskspråklig litteratur og	Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig

kultur	standpunktkarakter.
--------	---------------------

Eksamen for elever

Programfag	Ordning
Internasjonal engelsk	Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.
Samfunnsfaglig engelsk	Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.
Engelskspråklig litteratur og kultur	Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.

Eksamen for privatister

Programfag	Ordning
Internasjonal engelsk	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.
Samfunnsfaglig engelsk	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.
Engelskspråklig litteratur og kultur	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.